

8 листопада 2024 року будівля зазнала повторного пошкодження внаслідок ще одного авіаудару.

Під час перших днів повномасштабного вторгнення харківський художник Патрік Касанелі створив логотип «Харків Залізобетон», який не лише допоміг зібрати значні кошти на потреби Збройних сил України, а й об'єднав українців. Саме на логотипі можна побачити риси Держпрому [3].

Будівля Держпрому в Харкові – це не лише архітектурна пам'ятка, а й частина історії індустріалізації, радянського урядового управління та культурної спадщини України. Її велич і стримана краса роблять її однією з найбільш впізнаваних споруд в Україні. Як і більшість великих архітектурних об'єктів, вона є не лише символом минулого, але й важливим елементом для сучасного розвитку міста, який потребує збереження та уваги в рамках культурної та історичної спадщини.

Список використаних джерел

1. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/c4gzp6nenr0o>
2. URL: <https://suspilne.media/culture/867919-derzprom-najvidomisa-konstruktivistska-budivla-ta-simvol-harkova-so-bula-uskodzena-rosijskou-raketou/>
3. URL: <https://suspilne.media/kharkiv/354836-volonteri-zareestruut-harkiv-zalizobeton-ak-torgovij-znak-istoria-stvorennia-logotipa/>

МИХАЙЛО СТЕПАНОВИЧ ТКАЧЕНКО – МАЙСТЕР ПЕЙЗАЖУ

Очкурова Н. О.

кафедра українознавства

Харківський національний університет радіоелектроніки

(61166, Харків, пр. Науки, 14, каф. українознавства, тел. (057) 702-14-98)

E-mail: d_us@ukr.net

Тези доповіді присвячені діяльності видатного українського художника, пейзажиста, мариніста, культурного діяча Михайла Ткаченка.

Ключові слова: живопис, пейзаж, мариніст, імпресіонізм, декоративно-ужиткове мистецтво.

Відмітною рисою українського живопису кінця XIX початку XX століть є становлення пейзажу як жанру, який набуває самостійного значення. В українському пейзажі цього часу відбилася розмаїтість пошуків нових виразних засобів, творчих напрямків, художніх манер, саме в пейзажі вирішувалися пленерні задачі, випробувалися досягнення імпресіонізму. Серед митців цього часу видатною є постать пейзажиста-мариніста М. С. Ткаченка.

Михайло Степанович Ткаченко (1860–1916) народився в Харкові в родині дрібного службовця. Свої перші уроки живопису Ткаченко одержує в харківському реальному училищі на уроках Д. І. Безперчого. Захоплення живописом приводить його до школи М. Д. Раєвської-Іванової, уроки якої

остаточно переконали Ткаченка в його покликанні. 1879 року Ткаченко вступає до Академії Мистецтв.

Його педагогами в Академії стають М. К. Клодт і В. Д. Орловський. За порадою своїх педагогів Ткаченко багато пише з натури, копіює класиків пейзажного живопису. Велике значення Ткаченко приділяє малюнку, особливо в пейзажних полотнах. Випускною роботою Ткаченка стала картина «Сільський цвинтар» у 1887 році. Ця робота була відзначена великою золотою медаллю та дала Ткаченкові право на пенсіонерство.

Так само як і інші пенсіонери Академії, Ткаченко, прямуючи до Франції, зупиняється в Німеччині, щоб ознайомитися з художніми музеями і галереями.[1, с.48] Після десятиденного перебування в Німеччині Ткаченко приїжджає до Парижу.

У Парижі Ткаченко вступає до академії Кормона, де його приваблювала можливість працювати над удосконаленням малюнка. Кормон виділяв роботи Ткаченка і відносився до художника з великою симпатією. За порадою Кормона Ткаченко представляє в Салоні 1891 року свою роботу «На пленері», що була відзначена в числі кращих робіт.

Справжнім вчителем для Ткаченка стає А. П. Боголюбов. Знайомство з Боголюбовим, а також з його учнем М. Гриценком, їхня спільна робота на етюдах, приводить Ткаченка до захоплення морем і це сприяло тому, що пізніше він стає кращим українським мариністом. Інтерес до морських пейзажів зберігається у Ткаченка все життя. З великою майстерністю він пише види Атлантичного океану, Середземного і Чорного морів, що приносять йому славу художника-мариніста. До його кращих морських пейзажів відносять «Скелястий беріг», «Скеля Парус», «Вид у Ливадії».

У Парижі Ткаченко багато спілкується зі своїми співвітчизниками, які утворили російський клуб. Разом з Похитоновим, Ткаченко стає організатором виставок російських художників, які щорічно проводилися у клубі і знайомили французьку публіку з творами російських і українських художників.

1898 року Ткаченко відкриває свою першу персональну виставку, яка одержала високу оцінку у глядачів. У пейзажах Ткаченка цього періоду отримують подальший розвиток досягнення пленеризму. Як указує Ю. Дюженко, «від перших темнуватих академічних сухих робіт український художник незабаром перейшов до яскравого, світлого, насиченими яскравими кольорами живопису. Захоплення французьким імпресіонізмом, зокрема К. Моне, який у 1880–1890-х роках у своїх картинах дуже послідовно домагався відчуття вібрації світла і повітря, можна простежити в багатьох мальовничих роботах Ткаченка, особливо в його маринах».[2, с. 18–19] У роботах Ткаченка можна виділити кращі риси раннього імпресіонізму: дбайливе ставлення до передачі натури, соковитість і глибина кольору, відображення світла повітряного простору, тонка гра колірних рефлексів [1, с. 52].

Виступ у складі російського відділу на Всесвітній виставці в 1900 році в Парижі став значною подією в долі Ткаченка. За свої роботи «Місячне світло», «Спокій. Чорне море», «Прибуття Фелікса Фора в Кронштадт» Ткаченко одержує другу медаль.[2, с. 27].

1901 року, після смерті Боголюбова, Ткаченко обіймає посаду Першого живописця Головного морського штабу Росії в Парижі. Не зважаючи на те, що посада зобов'язує його постійно жити в Парижі, Ткаченко кожне літо приїжджає на Україну і багато працює. Свої картини, які відображають життя українських міст і сіл, він представляє в Салоні і на своїх персональних виставках. У 1907–1912 роках за роботи «На Україні», «Краєвид Полтавської губернії» та інші, Ткаченко одержує золоті медалі всіх трьох ступенів і право виставляти свої картини без жюрі. Крім Парижу Ткаченко виставляє свої роботи на виставках Петербурзького товариства художників, де його картини користувалися незмінним успіхом.

Також Ткаченко не втрачає зв'язку зі своїми земляками. У 1904 році він допомагає С. Васильківському, Н. Самокишу, М. Беркосу в оформленні приміщення Полтавського губернського земства.

Розглядаючи творчість Ткаченка потрібно зауважити, що не зважаючи на те, що художник довге жив за кордоном, він був тісно пов'язаний з культурним життям України і його творчість розвивалася в руслі національних художніх проблем, відображаючи багато в чому особливості її еволюції.

Список використаних джерел

1. Асеева Н. Ю. Украинское искусство и европейские художественные центры (конец XIX – начало XX вв.). К.: Наукова думка, 1989. 200с.
2. Дюженко Ю. Михайло Степанович Ткаченко. К., 1963. 72с.

ЛОКАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ ІНДУСТРІАЛЬНОГО РАЙОНУ ХАРКОВА: ВПЛИВ ІНДУСТРІАЛЬНОЇ СПАДЩИНИ

Сіліна А. Ю.

Науковий керівник – к. іст. н. Боженко А. О.
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
(61022, Харків, майдан Свободи 6, північний корпус,
каф. українознавства, тел. (057) 707-51-92)
E-mail: ukrstudies@karazin.ua

Індустріальний район Харкова переживає трансформації, типові для постіндустріальних районів, поєднуючи індустріальну спадщину з сучасними змінами. Дослідження показало, що, попри ці зміни, мешканці продовжують зберігати зв'язок із символами минулого. Водночас розвиток нових інфраструктурних проектів сприяє формуванню позитивного ставлення до змін і адаптації до нових умов.

Ключові слова: Індустріальний район, Харків, локальна ідентичність, індустріальна спадщина, трансформації.

Індустріальний район Харкова формувався під час форсованої радянської індустріалізації, коли в 1930-х роках було засновано Харківський тракторний завод (ХТЗ). Завод став символом модернізації та нової радянської урбаністики,